

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

יזווחה על כל מחלוקי שירותי הביטחון במרידה שהתחוללה בכלא זה. בשער הגליון: תתן התנ"ך הישראלי עמוס הכהן.

גליון העולם הזה שראה את השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש בתבנית שער תחת הכותרת: תתן התנ"ך עמוס הכהן לסיכויי זכייתו של תתן התנ"ך הישראלי בתואר העולמי. החלק השלישי בסדרת מגזין המחמרת העיראקית עם שליטת ישראל, הרבא ברישמתו של קלמן כין, בקגוריון מתערב. מתוך הסדרה מתברר, כי הצעות אלה עסקו בהצעות שלום. מצד המחמרת שהצליחה להולל כמה שבועות קודם לכן הפיכה בעיראק. כתבת תחקיר תחת הכותרת: שערוריית שאטה

"העולם הזה" 1090
תאריך: 20.8.1958

על כך לא היתה לשלום לוויין שום תשובה. הוא איך לא הזכיר עובדה זו במאמרו. השתלשלות העניינים היתה באמת פשוטה ביותר: אחרי שמורים בעלי קייטנות פרטיות ועקו חמס על המלצות מרכז המורים שהופצו על ידי קייטנות שימשון, נרתע המרכז. למרות שנציגיו המוסמכים חתמו על הסכם רשמי, סירבו לוויין להכיר בו. אנשי תליל וכימאי התיאטרון לילדים לא הגיעו לקייטנה. הם גרמו נזק עצום לשמי הטוב. סיפר הלפרין, אשר 1400 ילדים נפשו במחזור הראשון של קייטנתו הגדולה, "הייתי צריך לשכור כימאי על חשבונות הפרטי".

עם הפנים לשלום ★ קייטנות 1958

★ נתן אלתרמן על "עדה השמנה"

אם אומנם הסתרה כוונה זו בהכרזת נהרו, הרי יש בכך אישור לדיעה, שהושמעה באחרונה על ידי הפעולה השמית ועל ידי נשיא הקונגרס הציוני, ר"ר נחום גולדמן, שטענו כי מדיניות ניטראלית מצד ישראל עשויה להביא לתיווכו של נהרו בין ישראל והמחנה הלאומי הערבי.

חינוך

ההסכם בין מרכז הסדרות המורים ורפאל הלפרין היה ברור ובהיר בהחלט: מרכז הסדרות המורים יעמיד לרשות הלפרין וקייטנתו, קייטנת שימשון, את צוות עובדי תליל, תמורת פירסומת מתאימה ורעשנים לתיאטרון הילדים.

אנשים

- שרה מיסרחות עשיה סינחם ספיר: אחרי קריאת מאמרים מסויימים בעיתונות אני מתרשם כי שום ענף בארצנו אין לו זכות קיום, חוץ מהעיתונות.
- על המשבר הממשלתי עם שרהבריאות הד"ר יוסף בורג, בכינוס ברית עברית עולמית: ברית המילה הסעירה את הישוב; ברית בגראד הסעירה את המיוחה התיכון, ואילו הברית העברית העולמית חייבת להסיע את תפוצות הגולה.
- בשיחתו המפורסמת של תתן התנ"ך עמוס הכהן עם ראש הממשלה, התקשקש ד"ר בקגוריון לקבוע כי בתקופה החדשה היה הוא הראשון שבחר לבנו את השם עמוס, ורק מאוחר יותר הפך שם זה פופולארי. אולם עמוס הכהן העמידו על טעותו, הוכיח לו כי כין יוצאי צפון אפריקה השם עמוס הוא מקובל ונהפוך מזה מאות בשנים.
- מילה טובה היתה למשורר נתן אלתרמן כשביל עדה בקגוריון, המכונה "עדה השמנה" כשראה אותה בשימלת-שק: תיזהרי לא לרדת מן הפסים.

מדיניות

- הרו מדבר: אני מקווה שאפשר להביא לידי שלום בין ישראל ומדינות ערב. יהיו פירטי ההסכם אשר יהיו, פירושו יהיה שישראל תמשיך להתקיים כמדינת ערב — ובכלל כל המדינות מסביב — יכירו בקיומה.
- כאשר הפליט ג'וז'הרלל נהרו מיישפטים אלה מסיבת העיתונאים השבועית שלו, לפני יבועיים, ידע שהוא זורק פצצה. כי נהיותו מלך הבלתי-ימוכת של המחנה הניטראלי עולם, שאחד מעמודיהתווך שלו, היא ריפובליקה הערבית המאוחדת של גמאל עבד-לינאצר, היה לקולו של נהרו הד עצום. הברה בלי אהדה. כמיסדרונות הא"ם, משרדיהתווך של תריסר מדינות, גרמה הכרזה לחישוב נרגשות. הכל הבינו כי הצהרה מהווה סימדרוך.
- הודו הכירה אמנם בישראל עוד כראשית זיומה העצמאי, אך מעולם לא כוננה עימה זסיים ריפלומאטיים. לא גילתה לה שום גילוי של אהדה. הסיבות לכך היו רבות. בין השאר: ● כהורו יש מיעוט מוסלמי גדול, החשש יקה עמוקה לעולם הערבי. נהרו לא רצה הרגיו מיעוט זה, לתת נשק בידי אויבתו גפשו — ממשלת פקיסתאן המוסלמית.
- כראש המחנה הניטראלי (מדינות העולם השלישי) נזקק נהרו לתמיכת הערבים, ולא צה להשמיע הכרזה שיכלה לשמש כמרחב שק בידי הסיריהמערב, נגר שותפו גמאל כר אלנאצר.
- נהרו עצמו הביע עוד לפני 20 שנה את דיעה כי הישוב הערבי בישראל הוא סוכן אימפריאליזם ומשרתו, שטופח על ידי הברי ים כדי לגרום לפיצול המרחב, כשם שהליגה מוסלמית טופחה על ידים כדי לפצל את הודו. כמזע ישרי. אחרי ההכרזה החדשה לא יגעו זרוחות. בהפגנת-סולידאריות מיוחדת תייצבו לפני נהרו שגרירי מצריים, מארוקו, עורדיה וסודאן, ותבעו יחדיו הבהרה, אחרי פגישה הסורית הודיעו אמנם שכאו על יפוקם — אך נהרו לא חזר בו מדבריו קודמים.
- תחת זאת השמיע נהרו השבוע הכרזה ספת, הפעם רשמית כפרלמנט הודי. תוכנה: א יכון שלום במרחב ללאהסדר ארץ-ישראל. ההסדר במרחב חייב להתבסס על הכרה בתנועה הלאומית הערבית, שהיא הרחף מרכזי בו. הוא צריך לבוא מתוך מגע ישיר

בין המדינות הנוגעות בדבר. אולם, הוסיף, לא הגיעה עדיין השעה ליוזם שלום רשמי בין ישראל ומדינות ערב. הרמז הגלוי: שעה זו תגיע כאשר תמגר התנועה הלאומית הערבית, בהנהגתו של נאצר, סופית את יריביה במרחב. הכרתו של המזרח. אישית פוליטית מנוסה כמו נהרו אינה משמיעה הכרזות כאלה ללא כוונה מוחשית. לא באה אליו שום פניה מצד גורם ממשלתי ישראלי, לכן יכולה היתה ההודעה לבוא רק כתוצאה ממגע סורי עם מצריים. מאחר שבשום פנים לא יכול היה להשמיעה ללא הסכמת עבד-לינאצר, אין ספק שהיא כוללת, לפחות בעקיפין, תמרון מצד השליט בקאהיר.

השערה אפשרית אחת: עבד-לינאצר השתמש בנהרו, שהוא איש נערץ על כל הלאומנים הערביים, כדי להכשיר את הקרקע הנפשית בעולם הערבי לצעד כלשהו לקראת הסדר עם ישראל. אם כן הרבר, הרי לא היתה כוונה עבד-לינאצר מן הסתם לשלום כולל, ששעתו. טרם הגיעה, לפי הנוסח של נהרו, אלא להסדר חלקי כלשהו, שאותו יעז שליט מצריים ליוזם אחרי שעמדתו בעולם הערבי תהיה יציבה ובלתי-מעוררת.

המועמדות מתכוננות

שלוש המועמדות הסופיות למלכת המים 1958, שנבחרו על ידי ועדת-התחרות: הפקידה שרה זמיר, התלמידה תלמה נויפלד והתלמידה יהודית מזור. את הנבחרות צילמו ליומן הקולנוע של "כרמל", שהוקרן בבתי-הקולנוע בארץ השבוע לפני 25 שנה.

למרכז המורים היו נימוקים מספיקים, לרעת עובדיו, לעשות מה שעשאו. הלפרין לא נתן לנו מספיק פירסומת. הוא הפר את ההסכם. לא קיבלנו מספיק פירסומת ומשום כך לא שלחנו אליו את כימאי תליל. הסכר אלונזי, נציג מרכז הסדרות המורים, הוא שכח להוסיף רק פרט קטן שהיה עלול לזרוק אור נוסף על הפרשה כולה: כימאי תליל, דן קדור, לא הסכים מעולם להדריך בקייטנת שימשון, והודיע על סירובו המפורש למנהלי תליל ולראשי המרכז כאחד, מבלי שהלפרין עצמו ידע על כך.

לא היה מקום לספקות בדבר כשרות ההסכם: ההסכם בין שני הצדדים הנוגעים בדבר הודפס ונחתם על גבי נייר רשמי של מרכז הסדרות המורים.

בכל זאת, היו לשלום לוויין, מזכיר המרכז, ספיקות מרובים: מרכז המורים לא המליץ על שום קייטנה, הודיע לוויין בהד החינוך: קייטנת שימשון לא היתה רשאית להשתמש במודעותיה בשם מרכז הסדרות המורים... כיצד בכל זאת הגיע נייר רשמי של המרכז, לידי מי שחתם עם הלפרין על ההסכם האמור?

הבריחה מכלא שטה

מפה זו, שאותה פירסם העולם הזה השבוע לפני 25 שנה, תיארה את אחריות הפושעת של האחראים לכלא, שבו התרחשה בריחת ומרידת אסירים. כמה מהוכחות המפה: עמדה מס' 2, שבפינה הימנית העליונה, אינה שלטת על הדלת של החצר הפנימית, המצויינת במס' 1. מס' 3 מסמך את מקומו של היומנאי ומס' 4 את מחסן הנשק. האסירים עברו דרך דלת מס' 1, הגיעו למס' 3, הדגו את היומנאי ושדדו את מחסן הנשק. במפה בפינה השמאלית העליונה מסומן נתיב הבריחה של האסירים המורדים.